

Ярослава ДУБРОВА, консультант із публічних закупівель

ЯК ДІЯТИ В РАЗІ ЗМІНИ ЦІНИ НА ПОСЛУГИ З ОПАЛЕННЯ

Ситуація: в установі двічі зірвалися відкриті торги із закупівлі послуг з опалення через недостатню кількість учасників. Тому було проведено переговорну процедуру закупівлі, за результатами якої укладено договір про закупівлю. Зараз установу опалює постачальник, який знаходиться на одній адміністративно-територіальній одиниці. При цьому спочатку районна рада своїм рішенням знизила йому ціни, внаслідок чого установа внесла зміни до договору, а зараз, навпаки, – підняла ціни. Чи може установа внести зміни до договору щодо збільшення ціни опалення у зв'язку з тим, що постачальник підвищив ціну на підставі рішення районної ради? Чи є це достатньою підставою? Якими нормами у даному випадку керуватися?

? Коли дозволяється вносити зміни до істотних умов договору?

Як бачимо, у цій ситуації установа має внести зміни до такої істотної умови договору про закупівлю, як ціна. Одразу нагадаємо замовникам, що ч. 4 ст. 36 Закону від 25.12.15 р. № 922-VIII (далі – Закон № 922) встановлено виключний перелік випадків, коли можна вносити зміни до істотних умов договору, в тому числі й до ціни за одиницю послуги, а саме:

- 1) зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника;
- 2) зміна ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 % у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що ця зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 3) покращення якості предмета закупівлі за умови, що це не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 4) продовження строку дії договору та виконання зобов'язань із передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 5) узгоджена зміна ціни в бік зменшення (без

зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг);

6) зміна ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок;

7) зміна встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміна курсу іноземної валюти, біржових котирувань або показників Platts, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі порядку зміни ціни;

8) зміна умов через застосування положень ч. 5 ст. 36 цього закону.

Як впливає із цього переліку, змінити ціну в договорі про закупівлю послуг (а закупівля теплопостачання – це закупівля саме послуг) замовник може тільки у випадках, наведених у п. 5–7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922.

При цьому для нашої ситуації підійде п. 7 в частині зміни регульованих цін (тарифів), які застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі порядку зміни ціни.

Водночас слід пам'ятати, що внесення змін до істотних умов договору у зазначених вище випадках – це право сторін, а не їхній обов'язок. А для вирішення даної ситуації варто розібратися з тим, як формуються ціни на послуги з опалення в Україні та чи може замовник змінювати ціну за опалення на основі рішення райради.

Як формуються ціни на послуги з опалення?

Як визначено у ст. 1 Закону від 02.06.05 р. № 2633-IV «Про тепlopостачання» (далі – Закон № 2633), **тариф (ціна) на теплову енергію** – це грошовий вираз витрат на виробництво, транспортування, постачання одиниці теплової енергії (1 Гкал) з урахуванням рентабельності виробництва, інвестиційної та інших складових, що визначаються за методиками, розробленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг.

При цьому тарифи на теплову енергію повинні (ст. 20 Закону № 2633):

- забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат на її виробництво, транспортування та постачання;
- враховувати собівартість теплової енергії та забезпечувати рентабельність суб'єкта господарювання (далі – СГ), яка визначається органом, уповноваженим встановлювати тарифи.

Важливий нюанс: установлення тарифів на теплову енергію нижче за розмір економічно обґрунтованих витрат на її виробництво, транспортування та постачання не допускається (ст. 20 Закону № 2633).

Ще однією нормою, а саме ст. 31 Закону від 24.06.04 р. № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон № 1875), визначено, що встановлювати ціни/тарифи на житлово-комунальні послуги нижче від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво без відповідного відшкодування заборонено, у протилежному разі це може бути оскаржено в суді.

Хто розробляє (розраховує) тарифи?

Відповідно до Закону № 1875 **виконавець/виробник** має право розробляти розрахунки щодо рівня цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подавати їх на затвердження органам, уповноваженим встановлювати тарифи. При цьому виконавець – це СГ, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу за умовами договору, а виробник – СГ, який виробляє або створює такі послуги.

Хто встановлює (затверджує) тариф на тепlopостачання?

Як передбачено нормами Законів № 1875 та № 2633, Закону від 22.09.16 р. № 1540-VIII «Про

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та Закону від 09.07.10 р. № 2479-VI «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), належить, зокрема, встановлення тарифів на теплову енергію та комунальні послуги (централізоване опалення, постачання гарячої води) суб'єктам природних монополій та СГ на суміжних ринках у сфері тепlopостачання, ліцензування діяльності яких здійснює НКРЕКП.

Водночас відповідно до Законів № 1875 та № 2633, Закону від 21.05.97 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закону від 10.01.02 р. № 2918-III «Про питну воду та питне водопостачання» повноваження щодо здійснення ліцензування господарської діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, з централізованого водопостачання та водовідведення, встановлення тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої та холодної води, водовідведення **розподілені між НКРЕКП та органами місцевого самоврядування** залежно від обсягів відпуску теплової енергії СГ у сфері тепlopостачання та чисельності населення і місця розташування СГ у сфері водопостачання та водовідведення.

Нагадаємо, Законом № 2633 до основних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері тепlopостачання, зокрема, віднесено (ст. 13):

- установлення для всіх категорій споживачів тарифів на теплову енергію та її виробництво (крім тарифів на теплову енергію, вироблену на ТЕЦ, ТЕС, АЕС та когенераційних установках) у порядку і межах, визначених законодавством;
- щоквартальне оприлюднення встановлених для всіх категорій споживачів тарифів на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії (крім ТЕЦ, ТЕС, АЕС та когенераційних установок).

З огляду на зазначене робимо висновок: **орган місцевого самоврядування має право встановлювати (у т. ч. збільшувати) тарифи на послуги з тепlopостачання.**

? Чи може установа внести зміни до договору? Якими законодавчими нормами при цьому треба керуватися?

Так, може. Керуючись положеннями Цивільного та Господарського кодексів щодо внесення змін до договорів, зазначеними вище законами, п. 7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922, відповідним рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення тарифу на послуги з теплопостачання, сторони можуть внести зміни до договору про закупівлю стосовно зміни ціни за одиницю послуги.

Водночас не слід забувати, що положення п. 7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922 можна застосовувати за наявності в договорі порядку зміни ціни.

Звертаємо увагу, що п. 7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922, порівняно з іншими пунктами цієї норми, не містить обмежень щодо неможливості збільшення загальної суми договору в разі зміни

ціни за одиницю послуги. Тож якщо замовник має достатньо виділених асигнувань, то на підставі п. 7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922 він може збільшити не тільки ціну за одиницю послуги теплопостачання, а й загальну суму договору.

Замовникам-бюджетникам не варто також забувати про обмеження, встановлені ст. 48 Бюджетного кодексу, щодо неможливості взяття зобов'язань більше, ніж затверджено асигнувань. Тому, якщо у такого замовника немає затверджених асигнувань для збільшення суми договору, йому доведеться при збільшенні ціни за одиницю зменшити обсяг закуповуваних послуг за договором, аби не порушувати бюджетне законодавство.

Майте на увазі: у жодному разі не можна збільшувати **обсяг** закуповуваних послуг з теплопостачання при внесенні змін до договору про закупівлю на підставі п. 7 ч. 4 ст. 36 Закону № 922. ■

Баланс
Група компаній

ТОВ «БАЛАНС-КЛУБ»

Є платником податку на прибуток на загальних підставах
м. Дніпропетровськ, провулок Верстатобудівельний, 4
телефон: (056) 370-44-25
www.balance.ua

Рахунок № Ю2 _____ від _____ 2018 р.
(впишіть ЄДРПОУ)

Платник: _____

Реквізити для оплати: ТОВ «Баланс-Клуб», ЄДРПОУ 21856290,
р/р 26005019100329, АТ «Піреус Банк МКБ»,
МФО 300658, м. Київ.

Адреса доставки: _____

Поштовий індекс: _____ Телефон: _____

№	НАЙМЕНУВАННЯ	Спосіб доставки	Кільк.	Ціна (грн.)	Сума (грн.)
1	Газета «Баланс-Бюджет». Липень – грудень 2018 р.	Укрпошта	6	174,00	1 044,00
				Разом без ПДВ	1 044,00
				ПДВ (20 %)	Без ПДВ (пп. 197.1.25)
				Усього	1 044,00

ТОВ «Баланс-Клуб» знаходиться на загальній системі оподаткування

Усього до сплати: Одна тисяча сорок чотири грн. 00 коп.

у т. ч. ПДВ: Нуль грн. 00 коп.

Бухгалтер: _____

У платіжному дорученні **ОБОВ'ЯЗКОВО** вкажіть номер **ОПЛАЧУВАНОВОГО** рахунку Ю2 _____ та контактний телефон.
(впишіть ЄДРПОУ)

Форма оплати: **безготівкова, гривні. Порядок оплати: передплата 100 %.**

Будь ласка, зателефонуйте нам після оплати рахунка (056) 370-44-25 для уточнення адреси доставки та мови видання.